

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ มลาปริกับการชวงชิงทรัพย์ากรในบริบทของการพัฒนาโดยรัฐ

ผู้เขียน นายศักรินทร์ ณ น่าน

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. ชูศักดิ์ วิทยาภัก	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร. ชัยนนต์ วรรณะภูติ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ลีสุวรรณ	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยได้เลือกศึกษาชุมชนชาวมลาปริบ้านห้วยหยวกฝานประเด็นเรื่องการชวงชิงทรัพย์ากรในบริบทของการพัฒนาโดยรัฐ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดในการศึกษาคือ แนวคิดนิเวศวิทยาการเมือง เป็นแนวคิดหลักเพื่อช่วยวิเคราะห์การต่อสู้ดิ้นรนของชาวมลาปริในบริบทการพัฒนาที่ชาวมลาปริได้ตกอยู่ในสภาวะชายขอบของสังคมอย่างรุนแรงและซับซ้อน

โดยปัจจุบันนี้ ชาวมลาปริไม่อาจหลีกเลี่ยงกระบวนการพัฒนาที่มีกลุ่มอำนาจต่างๆ เข้ามาสร้างแรงกดดันต่อสังคมมลาปริจนทำให้ต้องตกเป็นกลุ่มคนชายขอบที่สูญเสียอำนาจในการจัดการทรัพยากรในขณะที่พื้นที่ป่าก็ถูกกลุ่มอำนาจต่างๆ เข้ามาจัดการควบคุมอย่างเข้มข้นท่ามกลางวิกฤตปัญหาดังกล่าวก็เป็นช่วงสถานการณ์ที่ทำให้ชาวมลาปริได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อชวงชิงทรัพยากร ดังนั้น ความพยายามในการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อชวงชิงทรัพยากรจึงกลายเป็นเวทีสำคัญที่ทำให้เห็นว่าชาวมลาปริก็ไม่ได้ยอมจำนนไปกับการครอบงำจากกลุ่มอำนาจภายนอกและการประสพภาวะความยากลำบากในการดำรงชีวิตท่ามกลางความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศป่า

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

ข้อค้นพบที่หนึ่งคือ องค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรของสังคมชาวมลาปริมีพลวัตปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ ดังที่การสร้างความรู้ในการจัดการทรัพยากรของชุมชนชาวมลาปริเป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่งและเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ โดยจะเห็นได้ว่า นอกจาก

ชาวมลฑลบุรีจะเรียนรู้การจัดการทรัพยากรโดยอาศัยความรู้หลากหลายชุดแล้ว ยังมีการนำความรู้ชุดต่างๆ มาผสมผสานในการจัดการทรัพยากรของชุมชนเพื่อสร้างทางเลือกท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงด้วย การมีความรู้เพิ่มขึ้นหลายชุดจึงทำให้การจัดการทรัพยากรของชาวมลฑลบุรีในปัจจุบันนี้มีลักษณะการจัดการที่ยืดหยุ่นแตกต่างไปจากการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่ในจารีตการจัดการทรัพยากรของสังคมชาวมลฑลบุรีในอดีต

ข้อค้นพบที่สองคือ การปรับเปลี่ยนความหมายของพื้นที่และทรัพยากรของชุมชนชาวมลฑลบุรีแสดงถึงความซับซ้อนของการเมืองเชิงพื้นที่ ปัจจุบันนี้ชุมชนชาวมลฑลบุรีบ้านห้วยหวกตั้งอยู่ท่ามกลางวงล้อมของกลุ่มอำนาจภายนอกที่สามารถควบคุมจัดการพื้นที่แตกต่างกันไป การที่ชาวมลฑลบุรีมีการปรับเปลี่ยนนิยามความหมายของพื้นที่ตามอำนาจการจัดการพื้นที่ของกลุ่มอำนาจภายนอกนั้นเกิดจากการถูกบีบให้ยอมรับในอำนาจการจัดการพื้นที่เนื่องจากชุมชนชาวมลฑลบุรีไม่อาจสร้างความชอบธรรมให้กับสิทธิชุมชนในการจัดการพื้นที่ในบริบทใหม่ได้ แม้ว่า จะตกอยู่ในพื้นที่แห่งการกีดกัน แต่ชุมชนชาวมลฑลบุรีก็พยายามสร้างความชอบธรรมในการเข้ามาจัดการทรัพยากรในพื้นที่ที่ปิดล้อมได้บ้างด้วยการพยายามรื้อถอนนิยามความหมายของพื้นที่แห่งการกีดกัน ทำให้เห็นถึงความซับซ้อนของการเมืองบนพื้นที่สูงซึ่งแต่ละกลุ่มอำนาจสามารถสร้างความชอบธรรมในการจัดการทรัพยากรที่แตกต่างกันไป

ข้อค้นพบที่สามคือ การปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจเพื่อช่วงชิงทรัพยากรทำให้เห็นถึงตัวตนทางสังคมของชาวมลฑลบุรีที่ซับซ้อนภายใต้บริบทของการพัฒนา ภายใต้สภาวะความเป็นชายขอบที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่อย่างยากไร้และถูกริดลอนความสามารถในการจัดการทรัพยากรของชุมชนนั้น ชาวมลฑลบุรีได้หันมาใช้การต่อรองที่หลากหลายรูปแบบเพื่อปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับกลุ่มต่างๆ ทั้งภายนอกอย่างเช่น รัฐ ชาวเมืองและองค์กรทางศาสนาและภายในชุมชนระหว่างกลุ่มชาวมลฑลบุรีที่สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้แตกต่างกัน โดยเป็นการต่อสู้ดิ้นรนที่ไม่จำกัดเฉพาะแต่ทรัพยากรทางวัตถุเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการต่อสู้เพื่อความหมายทางวัฒนธรรมและการต่อสู้ในเชิงสัญลักษณ์ด้วย

จากข้อค้นพบทั้งหมดที่กล่าวไปแล้ว แม้จะเห็นว่า ชาวมลฑลบุรีพยายามลุกขึ้นมาจัดการทรัพยากรภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ อย่างมีพลวัตเพื่อสร้างความมั่นคงในการยังชีพก็ตาม แต่จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาก็สะท้อนให้เห็นว่า ความยากไร้ของชุมชนชาวมลฑลบุรีเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของการจัดการทรัพยากรที่ยังไม่เป็นธรรมอยู่มากในสังคมไทย เพราะขณะที่กลุ่มอำนาจภายนอกสามารถสร้างความชอบธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรในพื้นที่นั้น ชาวมลฑลบุรีกลับถูกกีดกันในหลากหลายมิติ ดังนั้น การต่อสู้ช่วงชิงทรัพยากรของชาวมลฑลบุรีในปัจจุบันจึงยังคงเป็นไปอย่างยากลำบากอีกยาวนานภายใต้โครงสร้างอำนาจที่บิดเบี้ยวของการจัดการทรัพยากรอันเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สร้างการกีดกันการจัดการทรัพยากรอย่างรุนแรงและซับซ้อนให้กับชาวมลฑลบุรี

Thesis Title	The Mlabri and the Resource Contestation in the Context of State-led Development	
Author	Mr. Sakrin Na Nan	
Degree	Master of Arts (Man and Environment Management)	
Thesis Advisory Committee	Lecturer Dr. Chusak Wittayapak	Chairperson
	Lecturer Dr. Chayan Vaddhanaphuti	Member
	Associate Professor Dr. Chukiet Leesuwana	Member

ABSTRACT

This thesis is dealing with the relations between man and environment. The research focused on the issue of resource contestation in the Mlabri community of Ban Hauy Ywak in the context of state-led development. To understand the complex and severe marginalization, of which the community was facing, the researcher chose the political ecology as the main conceptual framework in analysis.

At the present, unable to avoid the incorporation of development, the Mlabri, who lose their access to resource, were under many pressures from the outside dominators and became marginalized. Also, the forest was turned to under control of the outside dominators. With such crises in their society, the Mlabri learned to contest for resources. Thus, to reshape the power relations, the contest for resource in various situations became the important field, which could be illustrated that the Mlabri have not remained dominated by the outsiders without any negotiations and ignore their suffering from the ecological degradation of the forest.

The 3 main findings include:

- 1) The knowledge of resource management in the Mlabri society could be dynamic in new situations, as the construction of knowledge in resource management in the Mlabri community was not the static and complete process. It was shown that the Mlabri did not only learn to manage resources by using many sets of knowledge, but also integrated it in their management so as to create alternatives throughout

the changes. Endowing with various kinds of knowledge, resource management of the Mlabri is more flexible than the traditional one.

2) The changes in space and resource significance in the Mlabri community represented the complexity in the politics of space. At the present, the Mlabri community was located in the enclosure land controlled by the powerful outsiders. Changing the significance of spaces and resources according to the power to manage of the outsider was occurred because the Mlabri could not maintain the legitimacy of their community rights to manage space in changing context. However, although they were excluded, the Mlabri community tried to reconstruct their legitimacy for resource management in the excluded terrain by deconstructing the significance of the excluded space. Later, it was shown that there was the complexity of the politics in the highland where each group constructed differently their own legitimacy for resource management.

3) Reshaping the power relations for resource contestation could represent the complex social identities of the Mlabri in the development context. As the marginalization caused the livelihood sufferings and destroyed the ability of the community to manage resources, the Mlabri tried to negotiate with the different groups in various ways including the outsiders like the state, the Hmong and the religious organization as well as the insiders who can access resources differently. The struggle of the Mlabri, then was not only limited into the struggle for physical resources, but it was also the struggle for the cultural meaning and symbolic contestation.

From the above findings, although it was suggested that the Mlabri tried to manage resources dynamically under limitations so as to maintain the stability of their subsistence, the findings could state that the sufferings of the Mlabri community was the problem of injustice in the structure of resource management in Thai society. While the outside dominators could construct their legitimacy in resource access, the Mlabri was excluded in many dimensions. Thus, the struggle of the Mlabri in resource contestation would continue inevitably under the distorted structure of resource management that became the main severe and complex exclusion for the Mlabri in resource management at the present.